

32000L0035

8.8.2000

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

L 200/35

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2000/35/WE
z dnia 29 czerwca 2000 r.
w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 95,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

działając zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 251 Traktatu ⁽³⁾, oraz w świetle tekstu jednolitego zatwierdzonego przez Komitet Pojedynczy w dniu 4 maja 2000 r.,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Parlament Europejski w rezolucji w sprawie zintegrowanego programu dla Rzemiosła oraz Małych i Średnich Przedsiębiorstw ⁽⁴⁾, wzywa Komisję do przedłożenia wniosków dotyczących rozwiązania problemu opóźnień w płatnościach.
- (2) Dnia 12 maja 1995 r. Komisja przyjęła zalecenie dotyczące terminów płatności w transakcjach handlowych ⁽⁵⁾.
- (3) Parlament Europejski w rezolucji dotyczącej zalecenia Komisji w sprawie terminów płatności w transakcjach handlowych, ⁽⁶⁾ wzywa Komisję, aby wzięła pod uwagę przekształcenie jego zalecenia w propozycję dyrektywy Rady, którą należy jak najszybciej przedłożyć.
- (4) Komitet Ekonomiczno-Społeczny uchwalił w dniu 29 maja 1997 r. opinię dotyczącą Zielonej Księgi Komisji w sprawie zamówień publicznych w Unii Europejskiej: Poszukiwanie rozwiązania ⁽⁷⁾.
- (5) Dnia 4 czerwca 1997 r. Komisja opublikowała plan działań dla jednolitego rynku, w którym podkreśla, że opóźnienia w płatnościach stanowią poważną przeszkodę w funkcjonowaniu jednolitego rynku.
- (6) Dnia 17 lipca 1997 r. Komisja opublikowała sprawozdanie dotyczące opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych ⁽⁸⁾, w którym zawarte są wyniki oceny skutków zalecenia Komisji z dnia 12 maja 1995 r.

- (7) Nadmiernie długie terminy płatności oraz opóźnienia w płatnościach są przyczyną znacznych obciążeń administracyjnych i finansowych dla przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich. Ponadto problemy te są poważną przyczyną niewypłacalności, co zagraża przetrwaniu tych przedsiębiorstw i może spowodować utratę licznych miejsc pracy.
- (8) W niektórych Państwach Członkowskich umowne terminy płatności znacznie odbiegają od średniej Wspólnoty.
- (9) Różnice między zasadami płatności a praktyką w Państwach Członkowskich stanowią przeszkodę we właściwym funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.
- (10) To prowadzi do znacznego ograniczenia transakcji handlowych między Państwami Członkowskimi. Jest to sprzeczne z art. 14 Traktatu, ponieważ przedsiębiorca powinien mieć możliwość prowadzenia swej działalności na rynku wewnętrznym pod warunkiem że operacje transgraniczne nie pociągają za sobą większego ryzyka niż sprzedaż krajowa. Jeśli istniałyby zasadniczo różne zasady dotyczące rynku wewnętrznego i operacji transgranicznych, mogłoby dojść do zniekształcenia konkurencji.
- (11) Z najnowszych statystyk wynika, że sytuacja w wielu Państwach Członkowskich w najlepszym przypadku nie poprawiła się od czasu przyjęcia zalecenia z dnia 12 maja 1995 r.
- (12) Cel zwalczania opóźnień w płatnościach na rynku wewnętrznym nie może zostać skutecznie zrealizowany przez Państwa Członkowskie, gdy działają one pojedynczo, może natomiast łatwiej zostać osiągnięty na płaszczyźnie Wspólnoty. Niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu. Tym samym spełnia ona wymogi zasady subsydiarności i proporcjonalności ustanowione w art. 5 Traktatu.
- (13) Niniejsza dyrektywa powinna ograniczać się jedynie do płatności dokonywanych jako wynagrodzenia w transakcjach handlowych i nie obejmować transakcji z udziałem konsumentów, spłaty odsetek powiązanych z innymi płatnościami np. płatności wynikających z prawa czekowego i wekslowego, odszkodowania łącznie z płatnościami towarzystw ubezpieczeniowych.
- (14) Fakt, że niniejsza dyrektywa obejmuje wolne zawody nie oznacza, że Państwa Członkowskie mają je traktować jako przedsiębiorstwa czy kupców do celów nieobjętych niniejszą dyrektywą.

⁽¹⁾ Dz.U. C 168 z 3.6.1998, str. 13 i Dz.U. C 374 z 3.12.1998, str. 4.

⁽²⁾ Dz.U. C 407 z 28.12.1998, str. 50.

⁽³⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 17 września 1998 r. (Dz.U. C 313 z 12.10.1998, str. 142), Wspólne stanowisko Rady z dnia 29 lipca 1999 r. (Dz.U. C 284 z 6.10.1999, str. 1) i decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 grudnia 1999 r. (dotychczas niepublikowana w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich). Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 czerwca 2000 r. i decyzja Rady z dnia 18 maja 2000 r.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 323 z 21.11.1994, str. 19.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 127 z 10.6.1995, str. 19.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 211 z 22.7.1996, str. 43.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 287 z 22.9.1997, str. 92.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 216 z 17.7.1997, str. 10.

- (15) Niniejsza dyrektywa definiuje wprawdzie pojęcie „tytuł wykonawczy”, to jednak nie reguluje różnych procedur przymusowej egzekucji tego tytułu, ani też warunków umorzenia czy też zawieszenia egzekucji takiego tytułu.
- (16) Opóźnienia w płatnościach stanowią naruszenie postanowień umowy, która była korzystna finansowo dla dłużników w większości Państw Członkowskich, poprzez niskie odsetki za zwłokę w płatności i/lub powolne procedury ściągania należności. Konieczna jest, więc znacząca zmiana, która także przewidywałaby rekompensatę powstałych u wierzycieli kosztów, w celu zatrzymania tej tendencji i zapewnienia sytuacji, w której skutki opóźnień w płatnościach powstrzymują przed przekraczaniem terminów płatności.
- (17) Godziwe odszkodowanie za odzyskiwanie należności powinno zostać ustalone bez naruszania przepisów prawa krajowego, zgodnie, z którymi sąd krajowy może przyznać wierzycielowi dodatkowe odszkodowanie za stratę powstałą w wyniku opóźnienia w płatnościach dłużnika, przy czym należy wziąć pod uwagę, że te powstałe koszty mogą zostać wyrównane przez odsetki za zwłokę.
- (18) Niniejsza dyrektywa bierze pod uwagę kwestię istnienia długich umownych terminów płatności, w szczególności istnienie niektórych kategorii umów, w których dłuższy termin płatności w połączeniu z ograniczeniem swobody zawierania umów lub wyższa stopa procentowa odsetek, mogą być uzasadnione.
- (19) Niniejsza dyrektywa powinna zakazywać nadużywania swobody zawierania umów na niekorzyść wierzyciela. Jeśli porozumienie służy temu, aby przysporzyć dłużnikowi dodatkowej płynności finansowej na koszt wierzyciela lub, jeśli przedsiębiorstwo wymusza na swoich dostawcach i podwykonawcach warunki płatności, które nie są usprawiedliwione warunkami jemu przyznanymi, to może to zostać uznane za czynniki stanowiące o takich nadużyciach. Niniejsza dyrektywa nie narusza przepisów prawa krajowego odnoszących się do zawierania umów lub regulacji dotyczących ważności terminów umownych, które nie są korzystne dla dłużnika.
- (20) Skutki opóźnień w płatnościach mogą działać odstraszająco jedynie wtedy, gdy są powiązane z procedurami ściągania należności, które są szybkie i skuteczne dla wierzyciela. Procedury te powinny przysługiwać wszystkim wierzycielom prowadzącym działalność gospodarczą na terytorium Wspólnoty, zgodnie z zasadami niedyskryminacji zawartej w art. 12 Traktatu.
- (21) Pożądane jest zapewnienie wierzycielom możliwości zastrzeżenia tytułu na zasadzie niedyskryminacji na terenie Wspólnoty, jeśli to zastrzeżenie tytułu obowiązuje na podstawie zastosowanego przepisu krajowego określonego przez międzynarodowe prawo prywatne.
- (22) Niniejsza dyrektywa ma regulować wszystkie transakcje handlowe niezależnie od tego, czy mają one miejsce między prywatnymi a państwowymi przedsiębiorstwami, czy

między przedsiębiorstwami a władzami publicznymi, uwzględniając fakt, że te ostatnie świadczą znaczne płatności na rzecz przedsiębiorstw. Niniejsza dyrektywa powinna również regulować wszelkie transakcje handlowe między przedsiębiorcami, a ich dostawcami i podwykonawcami.

- (23) Artykuł 5 niniejszej dyrektywy wymaga, żeby procedura ściągania należności w przypadku wierzytelności niespornych została zakończona w krótkim okresie i w zgodzie z ustawodawstwem krajowym, nie wymaga natomiast, aby Państwa Członkowskie wprowadziły specjalną procedurę lub zmieniły obowiązującą procedurę w sposób szczególny,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Zakres zastosowania

Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do wszelkich należności, które stanowią wynagrodzenie w transakcjach handlowych.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy:

- 1) „transakcje handlowe” oznaczają transakcje między przedsiębiorstwami lub między przedsiębiorstwami a władzami publicznymi, które prowadzą do dostawy towarów lub świadczenia usług za zapłatą,
„władza publiczna” oznacza każdego publicznego zleceniodawcę lub podmiot zamawiający w rozumieniu dyrektywy dotyczącej zamówień publicznych (92/50/EWG ⁽¹⁾, 93/36/EWG ⁽²⁾, 93/37/EWG ⁽³⁾, 93/38/EWG ⁽⁴⁾),
„przedsiębiorstwo” oznacza każdą organizację działającą w ramach swojej niezależnej działalności gospodarczej lub zawodowej nawet, jeśli jest ona prowadzona przez jedną osobę;
- 2) „opóźnienia w płatności” oznaczają niedotrzymanie umownego lub ustawowego terminu płatności;
- 3) „zachowanie tytułu” oznacza umowne porozumienie zgodnie, z którym sprzedawca pozostaje właścicielem sprzedawanej rzeczy do czasu jej całkowitego spłacenia;
- 4) „stopa procentowa stosowana przez Europejski Bank Centralny do swoich głównych operacji refinansowania” oznacza stopę procentową stosowaną w przypadku oferty oprocentowania wg stawki stałej. W przypadku gdy główna operacja refinansowania była prowadzona zgodnie z procedurą przetargową wg stawki zmiennej, to odsetki te odnoszą się do marginalnych odsetek, które wynikają z tego przetargu. Dotyczy to aukcji w przypadku stałego jak też zmiennego oprocentowania;

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 24.7.1992, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 199 z 9.8.1993, str. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 199 z 9.8.1993, str. 54.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 199 z 9.8.1993, str. 84.

5) „tytuł wykonawczy” oznacza decyzję, wyrok lub wezwanie do zapłaty wydane przez sąd lub inny właściwy organ zgodnie, z którym należy uiszczyć płatność natychmiast lub w ratach i za pomocą, którego wierzyciel może dochodzić swoich roszczeń względem dłużnika w drodze postępowania egzekucyjnego; dotyczy to również decyzji, wyroków i wezwań do zapłaty, które tymczasowo można wyegzekwować i takie pozostaną, jeśli dłużnik wnieśnie apelację.

Artykuł 3

Odsetki od opóźnień w płatności

1. Państwa Członkowskie zapewnią, że:

a) odsetki w rozumieniu lit. d) stają się wymagalne od dnia następującego po dacie płatności lub terminie płatności określonych w umowie;

b) jeżeli data lub termin płatności nie zostały ustalone w umowie, to odsetki stają się wymagalne automatycznie, bez konieczności wezwania:

i) 30 dni od daty otrzymania przez dłużnika faktury lub równoważnego wezwania do zapłaty, lub

ii) jeśli data otrzymania faktury lub równoważnego wezwania do zapłaty nie jest pewna, 30 dni od daty otrzymania towarów lub usług, lub

iii) jeśli dłużnik otrzyma fakturę lub równoważne wezwanie do zapłaty przed otrzymaniem dóbr lub usług, 30 dni od daty otrzymania dóbr lub usług, lub

iv) jeśli procedura przyjęcia lub kontroli, która ma stwierdzić zgodność towarów lub usług z umową, przewidziana jest ustawowo lub umownie i jeśli dłużnik otrzyma fakturę lub równoważne wezwanie do zapłaty przed lub w momencie przyjęcia lub kontroli, 30 dni po tej ostatniej dacie;

c) wierzyciel jest uprawniony do żądania zapłaty odsetek od opóźnień w płatnościach, o ile:

i) spełnił swoje umowne i ustawowe zobowiązania, i

ii) nie otrzymał należnej sumy w odpowiednim czasie, chyba że dłużnik nie ponosi winy za opóźnienie;

d) wysokość odsetek za opóźnienia w płatnościach („stopa ustawowa”), do których zapłaty jest zobowiązany dłużnik, stanowi sumę stopy procentowej odsetek zastosowanej przez Europejski Bank Centralny do jego ostatniej głównej operacji refinansowania przeprowadzonej przed pierwszym dniem kalendarzowym odnośnego półrocza („stopa referencyjna”), i dodatkowo przynajmniej 7 punktów procentowych („marża”), o ile w umowie nie ustalono inaczej. Dla Państw Członkowskich, które nie uczestniczą w trzecim stopniu unii gospodarczo-walutowej, stopa referencyjna odpowiada stopie procentowej ich banku centralnego. W obu przypadkach stosuje się stopę referencyjną, która obowiązuje w pierwszym dniu kalendarzowym odnośnego półrocza, dla następnych sześciu miesięcy;

e) wierzycielowi przysługuje prawo roszczenia względem dłużnika o rozsądną rekompensatę wszystkich kosztów odzyskiwania należności, poniesionych z powodu opóźnień w płatnościach dłużnika, chyba że dłużnik nie ponosi winy za opóźnienie. Przy kosztach odzyskiwania należności należy przestrzegać zasad przejrzystości i proporcjonalności w związku z daną należnością. Państwa Członkowskie mogą, pod warunkiem przestrzegania tych zasad, ustalić najwyższą sumę kosztów odzyskiwania należności dla różnych wysokości długu.

2. Dla pewnych kategorii umów określonych przez prawo krajowe Państwa Członkowskie mogą określić termin po upływie, którego odsetki stają się wymagalne, maksymalnie 60 dni, o ile Państwa Członkowskie ograniczą stronom możliwość wydłużania tego terminu w umowie lub ustalą obowiązującą stopę procentową odsetek, które są znacznie wyższe od ustawowej stopy procentowej.

3. Państwa Członkowskie zapewnią, że porozumienie w sprawie terminów płatności lub skutków opóźnień w płatnościach, które nie jest zgodne z postanowieniami ust. 1 lit. b) do d) i ust. 2, nie może zostać uznane lub uzasadniać roszczenia o odszkodowanie, jeśli przy badaniu wszelkich okoliczności, łącznie z dobrą praktyką handlową i rodzajem towaru, można uznać je za rażąco nieuczciwe wobec wierzyciela. Przy rozpoznaniu, czy dane porozumienie jest rażąco nieuczciwe wobec wierzyciela, rozważa się między innymi, czy istnieją obiektywne przyczyny, dla których dłużnik żąda odstąpienia od postanowień ust. 1 lit. b) do d) i ust. 2. Jeśli porozumienie tego rodzaju zostanie uznane za rażąco nieuczciwe, należy zastosować terminy ustawowe, chyba że sądy krajowe ustalą inne sprawiedliwe warunki.

4. Państwa Członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki w interesie wierzycieli i konkurentów, aby zapobiec nadmiernej stosowaniu terminów rażąco nieuczciwych w rozumieniu ust. 3.

5. Środki określone w ust. 4 zawierają również przepisy prawne, według których organizacje, które mają uzasadniony interes w reprezentowaniu małych i średnich przedsiębiorstw lub są uznane za ich oficjalnych przedstawicieli, mogą w zgodzie z przepisami prawa krajowego, zwrócić się do sądu lub do właściwych organów administracji podając jako powód, że klauzule umowne ogólnego stosowania są rażąco nieuczciwe w rozumieniu ust. 3 tak, aby mogły one zastosować właściwe i skuteczne środki dla zapobieżenia stosowaniu takich klauzul.

Artykuł 4

Zachowanie tytułu

1. Państwa Członkowskie zapewnią, w zgodzie ze stosowanymi przepisami prawa krajowego określonymi przez międzynarodowe prawo prywatne, iż sprzedawca zachowuje prawo własności do towarów do chwili uiszczenia całkowitej zapłaty, w przypadku gdy między kupującym a sprzedawcą przed dostawą towarów została uzgodniona klauzula dotycząca zachowania prawa własności.

2. Państwa Członkowskie mogą uchwalić przepisy lub zachować obecne, które dotyczą płatności już uiszczonych przez dłużnika.

Artykuł 5

Procedura odzyskiwania należności w przypadku roszczeń niekwestionowanych

1. Państwa Członkowskie zapewnią, aby tytuł wykonawczy niezależnie od sumy długu, mógł być uzyskany w ciągu 90 dni kalendarzowych od wniesienia pozwu lub wniosku przez wierzyciela do sądu lub innego właściwego organu, o ile nie można zakwestionować długu czy aspektów proceduralnych. Temu wymaganiu muszą sprostać Państwa Członkowskie w zgodzie z ich ustawodawstwem krajowym, przepisami wykonawczymi i administracyjnymi.

2. Krajowe ustawodawstwo, przepisy wykonawcze i administracyjne muszą zapewniać te same warunki wszystkim wierzycielom, którzy założyli swoje przedsiębiorstwa we Wspólnocie Europejskiej.

3. Okres 90 dni kalendarzowych określony w ust. 1 nie obejmuje:

- a) czasu na dostarczenie dokumentów;
- b) wszelkich opóźnień spowodowanych przez wierzyciela takich, jak okresy niezbędne na poprawienie wniosków.

4. Artykuł ten nie narusza postanowień Konwencji brukselskiej dotyczącej jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych ⁽¹⁾.

Artykuł 6

Transpozycja

1. Państwa Członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do spełnienia wymogów niniejszej dyrektywy przed dniem 8 sierpnia 2002 r. i niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

Wymienione środki powinny zawierać odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to powinno towarzyszyć ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

2. Państwa Członkowskie mogą zachować lub uchwalić nowe przepisy, które są korzystniejsze dla wierzyciela niż przepisy niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy.

3. Przy transpozycji niniejszej dyrektywy Państwa Członkowskie mogą pominąć:

- a) długi, które są przedmiotem postępowania upadłościowego prowadzonego przeciw dłużnikowi;
- b) umowy, które zostały zawarte przed dniem 8 sierpnia 2002 r.; oraz
- c) roszczenia o zapłatę odsetek mniejsze niż 5 EUR.

4. Państwa Członkowskie prześlą Komisji treść ważniejszych przepisów prawa krajowego, które zostaną przyjęte w odniesieniu do zagadnień, których dotyczy niniejsza dyrektywa.

5. Komisja dokona, po dwóch latach od dnia 8 sierpnia 2002 r., przeglądu między innymi odsetek ustawowych, umownych terminów płatności i opóźnień w płatnościach w celu zbadania ich skutków w transakcjach handlowych i oceny działania przepisów prawnych w praktyce. Wyniki tej kontroli i innych badań zostaną przekazane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, w razie konieczności wraz z projektami udoskonalenia niniejszej dyrektywy.

Artykuł 7

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich.

Artykuł 8

Odbiorcy

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Luksemburgu, dnia 29 czerwca 2000 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

N. FONTAINE

Przewodniczący

W imieniu Rady

M. MARQUES DA COSTA

Przewodniczący

⁽¹⁾ Wersja ujednolicona w Dz.U. C 27 z 26.1.1998, str. 3.